

Türk Kurtuluş Savaşı, genel olarak doğru politikalar uygulandığı için başarıya ulaşmıştır.

30 Ağustos'ta düşman ordusunu perişan eden yeni ve bağımsız Türkiye'yi gerçekleştiren bu politikalar günümüzdeki siyasi mücadele açısından da paha biçilmez değerdedir.

Büyük Zafer'in 92. Yıldönümünde bu politikaların en önemlilerinden beşini şöyle sıralayabiliriz:

1) MİLLETİN İRADESİNİ ORTAYA ÇIKARMAK

Türkiye'nin o zamana kadar giriştiği hiçbir savaş milletin iradesine dayanmıyordu. Savaşlara, padişah veya hükümet karar veriyordu. I. Dünya Savaşına hükümet bile değil üç kişilik bir grubun emrivakileriyle girilmişti. İlk kez olarak Kurtuluş Savaşına millet karar verdi. Müdafaa-i Hukuk Derneklerinin kurulmasından, kongrelere, son Osmanlı Mebuslar Meclisinden (Ocak 1920), TBMM'ne (23 Nisan 1920) kadar savaşa en geniş katılımlı ve temsil yetkisi olan kurullar karar vermiştir. Savaşın siyasi önderleri bu iradenin ortaya çıkması için çok çalışmışlar ve bu irade ile savaşın her aşamasında tartışarak, izlenecek yol konusundan oylama yaparak karar almışlardır. Kısaca, savaş demokrasi ile kazanılabilmektedir. Demokrasi, ortak aklın oluşmasına hizmet etmiştir. Millet bu karar aşamalarına katılamasaydı veya belli bir aşamada dışlansaydı, savaşın kazanılması şansa kalmıştı.

2) MİLLETE GÜVENMEK

Kurtuluş Savaşını zafere götüren temel politikalardan biri milletin kendi gücüne güvenmesidir. Millet (halk), Kurtuluşu için büyük bir ülkenin koruyuculuğunu reddetmiş, kendi azim ve kararına güvenmiştir. Millet, yoksul da düşmüş olsa kaynaklarının tükenmediğini ve hiçbir zaman tükenmeyecek olduğunu biliyordu. Önemli olan bu kaynakların nasıl harekete geçirileceği idi. "Seferberlik" ifadesi I. Dünya Savaşı için kullanılmış da olsa bu bir devlet seferberliği idi. Kurtuluş Savaşı ise milletin gönüllü bir seferberliği ile kazanılmıştır. Meclis Hükümeti kurulmadan önce Kuvayı Milliyeye yapılan yardımlar, Hilali Ahmerin kampanyaları, nihayet "Tekâlifî Millîye" emirleri ve halkın

özverisine güvenilerek konulan vergiler, düşmanla başa çıkacak maddi bir servet sağlamıştır. Bu maddi seferberlik yurt sevgisinin harekete geçirdiği insan seferberliğiyle bütünleşmiştir.

3) HAYALCİ DEĞİL GERÇEKÇİ BİR PROGRAM

Kurtuluş Savaşının hazırlık evresinin Mondros Ateşkes Anlaşması'nın imzalandığı 30 Ekim 1918'in ertesi günü başladığını kabul etmek gerekir. Yurtseverler, yurt ve halk üzerindeki kara bulutların bir an önce dağılmasını isterlerdi ancak onlar bunun hemen gerçekleşmeyeceğini biliyorlardı. Hatta bir süre, olan biteni ve olacakları anlamaya çalıştılar. Millet psikolojik yapısı, maddi kaynakları ile düşmanın kuvvetini karşılaştırdılar. Zamana ihtiyaçları olduğunu anladılar. İstanbul'da kurulan ve bir çeşit ulusal platform olan Milli Kongre ile milletin iradesinin ortaya çıkmasına çalıştılar. Bu güçle kazanabileceklerinin bir dökümünü yaptılar, Anadolu kongreleri ile de bu programın adı Misakı Milli olarak belirlendi. Ellerindeki gücü idareli kullanarak maceracılık yapmadılar. Karşı koyamayacakları düşmanın politik ve askeri gücü karşısında geri çekilmeyi bildiler. Kuvvet topladılar ve kesin vuruş için uygun zamanı beklediler. Acele gidenin ecele gideceği kesindi. Zafer geç olsun da güç olmasındı. Yani "çılgın" değil, hesap adamıydılar.

4) ÇELİŞKİLER YUMAĞI İÇİNDEN ÇIKMAYI BİLMEK

Kurtuluş Savaşının zaferi, o dönemdeki çelişkiler yumağını çözüp başarıyla düze çıkmanın da bir sonucudur. Savaşı yönetenlerin baş hedefleri siyasi olarak İngiliz Emperyalizmi, askerî olarak da esas olarak Yunan ordusuydu. Bu iki hedefe karşı birleşilebilecek bütün kuvvetlerle birleşmeye, karşıdaki kuvvetler arasındaki çelişkilerden yararlanılmaya çalışıldı. Padişahın Kuvayı Milliye tarafına çekilmesi bile denendi. Yunanistan İzmir'e asker çıkarınca bu bölgede gözü olan İtalyanların gizli desteği sağlandı. Bir dizi vuruşmalardan sonra Fransızlarla ayrı bir anlaşma yapıp onların bıraktığı silahlar batıya taşınarak Yunan ordusuna karşı kullanıldı. İngiliz, Fransız, İtalyan hükümetlerinin barış konusundaki düşünceleri defalarca yoklandı. Her birisi diğerine karşı kullanılmaya çalışıldı. Ordu Bursa ve İzmir'e girdikten sonra Fransızların arabuluculuğu kabul edildi. Batı halklarının barışseverliği değerlendirildi. Avrupa ve Amerika'dan da müttefikler arandı. Damat Ferit hükümetleri dışında İstanbul'da kurulan hükümetlerle belli konularda işbirliği yapıldı. Sonuç olarak Türkler Kurtuluş Savaşı'ndaki satrancı ustalıklarla oynadılar ve kazandılar.

5) MİLLET KAVRAMINDA BİRLEŞTİRİCİLİK

Kurtuluş Savaşına katılan halkın ve ona komuta edenlerin büyük çoğunluğu, bugün Türkiye’de yaşayanların çoğunluğu gibi Türk’tü. Buna rağmen, sonradan oluşan algının tersine, bu savaşın ideolojisi Türk Milliyetçiliği değildir, yurtseverliktir. “Millet”, o dönemde en çok kullanılan sosyolojik kavramdı. Bu, kurumların adına da yansdı: Kuvayı Milliye, İradei Milliye(Gazete adı), Hâkimiyeti Milliye, Büyük Millet Meclisi, Millî Ordu, Millî Hükümet, Misakı Millî... Ulus’ta Meclisin karşısındaki parkın adı bile Millet Bahçesi idi. “Millet”, günümüzde de çoğu kez yapıldığı gibi, “halk” anlamına kullanılıyordu. Millet kavramı Anadolu’da yaşayan bütün halkı kapsıyordu.

□ Türk Milliyetçiliği kavramı bilinmiyor değildi. Hatta Milliyetçilik İttihat ve Terakki’ye ruh veren bir ideoloji idi ve Türkçülük, Turancılık kavramları ile ifade ediliyordu. Yusuf Akçura, Rıza Nur, Mehmet Emin Yurdakul, Türk Ocağı başkanı Hamdullah, Halide Edip, Ziya Gökalp gibi bu ideolojinin birçok temsilcisi de Kurtuluş Savaş’ının önde gelen aydınlarıydılar. Rıza Nur ve Hamdullah Suphi Ankara’nın ilk iki eğitim bakanlarıydılar. Milliyetçilik I. Dünya Savaşı yıllarında bölücü bir işlev görmüştü. Bu nedenle Türkçülük Turancılık, Milliyetçilik yerine, önüne herhangi bir özel aidiyet konulmadan “millilik” kavramı kullanıldı. Böylece Türk, Kürt, Laz, Çerkez, Abaza, Arap gibi İslam unsurlar birleştirilecek ve tek bir hedefe yöneleceklerdi. Ayrıca 1920de Mustafa Kemal Paşa’nın 1920’de Mecliste söylediği, onun ve başkalarının başka vesilelerle de tekrar ettiği gibi bu unsurlar, birbirlerinin haklarına saygılı olacaklardı. Hıristiyanlar ise ayrı bir bağlamda ele alınıyordu. Fakat en azından bunlara iyi davranılması ve yurttaşlık haklarının gözetilmesi, hem İstanbul, hem Ankara hükümetlerinin genelgelerine konu olmuştur.

Dikkat çekici olmalıdır: 1921 Anayasasında ve aynı yıl kabul edilen İstiklal Marşı’nda birçok kez “millet” sözcüğü geçtiği halde Türk sözcüğü yoktur. Milletten yalnız Türklerin anlaşılması, savaştan sonra yüklenen anlamın sonucudur.

(Ayvalık, 30 Ağustos 2014)

KURTULUŞ SAVAŞI'NI BAŞARIYA ULAŐTIRAN POLİTİKALAR

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarőamba, 03 Eylül 2014 11:34 -
